

Handläggare
Flor Luna
Telefon: 08-508 24267**Till**
Stadsledningskontoret

Bilaga 13 – BM02

Solexponerad ved i tallskogpartier och fågelboplats förstärkning i Sätra.

Projektbeskrivning

Förvaltningen ansöker om 250 000 kr för friställning av tallskogpartier i Sätra. Partierna är identifierade i Miljöförvaltningens skötselbeskrivningar med syfte att öka solexponering. Vidare ingår förstärkning av boplatser för insekter och fåglar inom de utpekade områdena.

Skärholmens stadsdelsförvaltning
Stadsutveckling och medborgarserviceBodholmsplan 2
Box 503
127 26 Stockholm
Telefon 08-508 24267
luna.flor@stockholm.se
stockholm.se

Bild 1. Kartläggning av utvalda tallskogpartier för friställning under 2021.

Miljöförvaltningen har pekat ut några mindre områden belägna inom Skärholmens stadsdelsnämndsområde som består av bergknallar med hållmarksdominerad tallskog.

Hela berget är otillgängligt trots att gångvägar finns runt omkring. Den glesa tallskogen som växer på de synnerligen magra fickorna av jord borgar för en väldigt långsam tillväxt och de späda tallarna kan vara 100 tals år gamla. Några av de grova tallarna utgör substrat för tickor vilka mjukar upp veden och gör den mer tillgänglig för tex. bobyggande hackspettar. Vid en översiktlig granskning av biotopen, bedöms mängden liggande död ved vara god medan den stående torra döda veden bör bestå av flera lite grövre träd.

***Bild 2.** Gamla sälgar nyttjas ofta av insekter för äggläggning vilket ger hackspettar chansen att hitta insektslarver. Gäller främst större och mindre hackspett och i viss mån gröngöling. En spillkråka föredrar de gamla grova tallarna uppe på berget.*

Trots sin begränsade areal utgör bergsområdet en bra biotop för insekter och fåglar som lever av dem. Endast fyra naturliga bo till hackspettar hittades i området, alla i ekar. Dessa har nyttjats av nötväcka (två igenmurade ingångshål) och troligen stare efter att den större hackspetten lämnat bona som den tillverkat. Det finns goda möjligheter att både grå och svartvit flugsnappare, rödstjärt, tofsmes samt andra mesar, fler nötväckor och starar skulle nyttja området om holkar placerades på strategiska platser.

Bild 3. Gamla granar i utkanten på berget. Dessa utgör viktiga potentiella boträd för en mängd fågelarter. Duvhök, nötskrika, kråka, ringduva och kungsfågel väljer gärna täta grangrenar högt upp för att dölja boet maximalt. Granen är även ett viktigt träd för mesar, nötväcka och trädkrypares födosökande.

Förvaltningen avser att glesa ut inväxning av gran samt gallra i beståndet med syfte att förbättra ljusförhållandena samt öka tallarnas möjligheter att fortsätta utvecklas och ge livsutrymme för arter kopplade till biotopen. Åtgärderna innefattar friställning av utvalda tallar där huvudstammar väljs ut som bevaras för att kunna växa till grova träd. I samband med gallringen avser förvaltningen att skapa död ved genom att göra högstubbar, fälla träd som lämnas i solexponerade lägen, kata träd för att simulera brand eller ringbarka för att skapa stående död ved.

För att stärka insektsfaunans möjlighet att utvecklas föreslås bihotell och övervintringsholkar för fjärilar/skalbaggar. Fladdermusholkar i närområdet samt sandhögar för värmeälskande grävsteklar och en viss förstärkning av torrmarksfloran skulle öka områdets attraktivitet för flera olika organismgrupper.

Åtgärderna planeras mellan augusti och januari för att undvika arbete under häckningsperioden (1 april till 31 juli).

Målbild:

Glest tallbestånd med stort ljusinsläpp som skapar förutsättningar för arter som trivs i ett varmare mikroklimat. Den döda veden och döende träden är solexponerade under stor del av dagen. Delar av

det levande trädkiktet, framför allt de äldre träden, är också exponerade för direkt sol under dagen. Det finns både stående och liggande död ved i beståndet. I beståndet finns en ålders- och diameterspridning samt en viss luckighet.

***Bild 4.** Målbild för 'Tallskog – solexponerad ved', hämtat ur miljöförvaltningens skrift: Naturvårdande skötsel i Stockholms stad - Förvaltning och utveckling av gröna områden för biologisk mångfald och rekreation (2019)*

Nyttan för staden

En aktiv förvaltning av stadens tallskog är en förutsättning för att upprätthålla de höga natur- kultur- och rekreativa värden som är kopplade till dessa miljöer.

Tallskog är en viktig livsmiljö för en mängd olika arter. Artrikedomen ökar om tallskogen är en äldre glesare skog med inslag av grova träd och förekomst av död ved i olika nedbrytningsstadier. Arterna kopplas ofta till en så gles tallskog för att träden, både de stående och liggande samt levande och döda, är solbelysta under stora delar av dagen. Många av de arter som lever i denna naturtyp är också störningsberoende och trivs bra efter exempelvis bränder eller stormfällning. I avsaknad av dessa naturliga störningar krävs aktiva åtgärder för att bevara eller skapa naturvärden kopplade till tallskogen.

Angelägenhet av åtgärderna

Miljöförvaltningen har definierat ytornas naturvärden genom sitt prioriteringsstöd i dpMap, inga naturvårdsåtgärder har gjorts i dessa områden i närtid.

Varför kan åtgärderna inte rymmas inom ordinarie budget?

Kostnad för restaureringsåtgärder i naturmark bedöms överstiga tilldelade medel i driftsbudget för stadsmiljöverksamhet och parkdrift.